

skemu mornarstvu in se navadno po cela leta po morji križem svetá vozi. Gotovo bo toraj vsak rajši po štiri leta skup služil, da bo le potem več duška imel.

Pri enoletnih prostovoljcih se popravi dosedanja napaka, da se leta štejejo od 1. oktobra tistega leta, ko je dotični bil 20 let star, ali pa, če je prej vstopil, od 1. oktobra nastopnega leta. To se je vkrenilo zato, ker so do zdaj nekateri taki prostovoljci odtezali se vstopu v vojaščino do 25. leta in so potem ostali čisto neizurjeni.

Zeló premenjena je postava o namestni (dopolnilni) rezervi. V to vrsto potrjenih dozda niso vojaško izurjevali, še celó k vojaškim vajam jih niso klicali. Če je pa spravila se vojska na noge, so morali k svojim oddelkom priti, če so znali kaj ali nič. Odslej se bodo morali k tej vrsti vzeti brž po potrjenji osem tednov v orožji in vojaštvu uriti, potem pa bodo spuščeni domú za vse čase mirú. Sitno bo to pač, pa vendar dobro. Če je tak vojak, ki ni prav nič izučil se, poklican na vojsko, se v naglici ne nauči dosti in če pride do boja, se ne zna braniti in je o sedanjem vojskovanji čisto zgubljen, skoro bi rekel, naravnost k smrti poslan. Tako pa bo vendar uže nekaj znal in vedel in lajše mu bo ravnati se po razmerah.

Huje bo zadelo pa to, da bodo odslej k vojakom jemali tudi četrty razred starosti. Skušnje desetih let so namreč pokazale, da v tretjem razredu je za vojaščino dobrih uže polovico manj. To prihaja menda od tega, ker morajo otroci predolgo v šolo hoditi. Pa to ni povsod, najslabše je v Galiciji, tako da ta dežela ne more dajati na njo spadajočih vojakov sama, ampak se morajo drugje za njo nabirati. (V Galiciji je sila veliko judov, in teh je malokateri za vojaka.) Najbrže bo ta določba najhuje zadela Slovence, ker je znano, da imajo najkrepkeje sinove za vojake.

To je ostra stran postave, ki bo marsikoga bodla, a poglejmo tudi milo, dobrovoljno stran.

Milejša je postava duhovenskemu stanu. Uže dijaki sedme in osme latinske šole, ki pri potrjenji izrekó, da bodo šli v duhovensko semenišče, ali ki pokažejo sprejemni list v tako semenišče, dobé odpust za ves čas in kedar so v duhovne posvečeni, se zapišejo le med vojaške duhovnike, pa ostanejo v svojih službah, kjer so; prav tako je s tistimi, ki — dosluživši vojaška leta ali enoletni prostovoljci — se posvetijo duhovenskemu stanu. In to je mila, lepa stran te postave vzlasti zdaj, ko je jelo duhovnov primanjkovati. Duhovenški stan se nabira največ s kmetov, a zavoljostroge dosedanje vojaške postave kmetič ni maral poslati svojega sina v više šole, boječ se, da bi mu ga k vojakom ne vzeli in bi tako ne mogel postati duhovnik. Zdaj bo zaradi tega brez skrbi in nadejati se je, da bo pomanjkanju duhovnov ta določba postave izdatno v okom prišla.

Učiteljski pripravniki bodo tudi na boljem. Če bodo namreč takrat, ko učiteljev primanjkuje, potrjeni k vojakom iz zadnjih dveh razredov, bodo, če prosijo, dobili odpust, k vajam pa kot učitelji hodili le takrat, kedar nimajo šole, to je, o šolskih počitnicah.

Za kmetijski stan ima nova postava dve olajšavi. Gospodarji podedovanih kmetij, če sami tam bivajo in jih obdelujejo ter če dohodek redi pet oseb, pa ne, da bi bil štirikrat veči ko zá-nje, ne jemljo se več v stalno vojaščino, marveč le v namestno (dopolnilno) reservo; oproščeni so tudi vojaških vaj in kontrolnih shodov, samo osem tednov se urijo v orožji in vojaštvu, potem so vsega prosti; le če bi prišla vojska, morajo v vojaško suknjo, pa se rabijo le za službe po mestih itd. To je velika dobrota za vsacega kmetovalca, ker bo lahko zmiraj doma; če bo pa uže moral prijeti za pu-

ško, ne bo šel za dolgo in daleč od doma, v boj pa nikdar.

Druga dobrota bo ta. Če bo kateri, ko je bil k vojakom potrjen in dobro izučen, svoji rodovini domá potreben, bo dobil odpust za ves čas, dokler ni vojske, le da bo moral hoditi k letnim vajam in kontrolnim shodom. Še celó, če bi se v tem, ko sin služi pri vojaki, utegnulo pripetiti na njegovem domu kaj, zaradi česar bi moral on priti domú, na priliko smrt očeta ali matere itd., dobí odpust za ves čas, dokler ni vojske. Koliko kmetiškimi sinom bo to velika dobrota!

Temu kratkemu posnetku nove vojaške postave bodi pristavljena še opomba, da so zá njo glasovali tudi naši slovenski poslanci, judovsko nemška stranka pa ne.

Mnogovrstne novice

* *Prebivalcev je na zemlji zdaj 1.455 000.000.* Vsako leto jih priraste okoli 16 milijonov. Število se je od pada rimskega cesarstva podvojilo. Da so vse dežele tako gosto naljudene, kakor Angleška, Belgija, Indija in Kitaj, bilo bi jih deset milijard. Po tej statistiki smo mi še le na početku razvitka.

* *Koliko je judov?* Po najnovejši statistiki je na zemlji 6 milijonov in 824.240 judov. Razen Rusije, kjer jih je 1 milijon in 632.000, največ je judov v Avstriji, in sicer 1 milijon in 111.000, na Poljskem 780.000, na Nemškem 512.153, v Ameriki le 308.000 in na Španjskem samo okoli 1000.

* *Nov otok* je našel kapitan Meyer nemške ladije „Phönix“ pod 7° 48' južne širine in 83° 48' zahodne dolžine, okoli 100 milj na zahodu predgorja Aguja. Otoka površina je okoli 50 čevljev nad morjem in otokov obsežek znaša eno štirjaško miljo, Angleška vojna ladija „Kingfisher“ je odplula proti onemu mestu, da se prepriča o resnici.

* *Evropsko vojno brodovje.* V angleški spodnji zbornici je nedavno ugovarjal tajnik admiralitete trditvi admirala Egerton, da je britansko vojno brodovje najzadnje na svetu, kar se tiče težkih kanonov. Potem je primerjal britansko brodovje z družimi. Po tem primerjanju ima sedaj Avstrija 10 ladi s 110 težkimi kanoni, Italija 12 ladij z 91 težkimi kanoni, Nemčija 18 ladij s 118 težkimi kanoni, Rusija 29 ladij s 129 težkimi kanoni, Francija 54 ladij s 356 težkimi kanoni in Angleška 98 ladij s 572 težkimi kanoni.

* *Srbski časnikarji* so imeli v Belemgradu shod, pri katerem so med drugim sklenili to, da se morajo srbski krčmarji postavno zavezati, da bodo naročevali srbske časnike. Vsak krčmar mora imeti vsaj po enega, gostilničarji in kavarnarji vsaj po pet srbskih listov. Velike gostilne (hoteli) in velike kavarne pa morajo imeti vse, kar jih izhaja v srbskem jeziku. Če jim bo obveljalo, prav! Tudi pri nas bi morali gostje gostilnic in kavnar potegniti se za slovenske in slovanske liste, potem bi vsaj slovenski lajše izhajali in lahko boljši bili.

* *Poraba papirja na vsem svetu.* Leta 1880. se je porabilo papirja v severnih ameriških državah 270.000 ton (tona ima 20 starih cent v), na Nemškem 203.000, na Angleškem 180 000, na Francoskem 182.000, v Avstriji 97.000, v Italiji 50.000, na Ruskem 32.000, na Španjskem 30.000, v drugih deželah okoli 67.000, kar znaša okoli 1 milijon ton. V Aziji največ papirja rabijo Japonci, ki ga ne rabijo le za pisavo, temuč za tisočero drugih namenov; japonskemu papirju pripada sploh prvo mesto na svetu, kar se tiče njegove različnosti in trpežnosti.

* *Največi sodi na svetu* so v pivovarni Barklay Perkinsa v Londonu. Vsak teh velikanskih sodov drži 864.000 litrov. Veliki heidelberški sod drži 212.250 litrov. Sodar Striegl na Dunaji je napravil leta 1878. za pariško razstavo sod, ki je dobil darilo, ter drži 101.860 litrov.

Naši dopisi.

Z Maribora 18. dec. — Slovanska čitalnica v Mariboru ima dne 26. decembra t. l., to je, na Štefanovo, ob 7. uri zvečer svoj redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitane zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Nagovor predsednikov. 3. Poročilo tajnikovo. 4. Poročilo blagajnikovo. 5. Volitev pregledovalcev računov. 6. Volitev novega odbora. 7. Razni predlogi. — K temu zboru vse častite ude vljudo vabi odbor.

Iz Rožne doline na Koroškem 14. nov. (*Narodne zadeve*.) Zadnji čas ste dobivali s Koroškega o narodnih rečeh le tužna poročila, zato hitim poslati Vam vsaj eno nekoliko bolj veselo novico o tem. Velika šentjakobska občina (rojstna fara rajncega Janežiča) je poslala deželnemu šolskemu svetu prošnjo za slovensko ljudsko šolo, v kateri naj bi se s četrtem letom počenši še le nemščina učila, ne pa, kakor do zdaj, da je nemški jezik učni jezik, materinščina pa je popolnem v kot potisnena. — Ravno tako je šest občin boroveljskega okraja prosilo deželno vladu, da bi pri davkarji v Borovljah nastavila uradnikov slovensčine zmožnih. Prosilce je neki trdna volja, da bodo s svojo prošnjo, če bo treba, šli do najvišje oblasti. Tako je prav! Le na noge brez strahu, vsaj tirjamo le svoje pravice. Če nas je Slovencev na Koroškem dobro tretjino, se bo vendar na nas oziralo tudi ministerstvo Taaffejevo, o katerem pravijo, da je pravično. Pomagajmo si sami, potem nam bodo uže tudi drugi pomagali. — Tukaj imamo tudi dve ustanovi za dve dekleti, da se učite ženskega kmetijstva (Meierei), da morete potem deklice v tem podučevati. Spodobilo bi se, da eno dobi Slovenka, da bo potem mogla učiti slovenske učenke.

Iz Adlešič v Beli Kranjski 8. grudna. — Sprejmite drage „Novice“, tudi iz našega oddaljenega kraja tik hrvatske meje poročilo, da za preblagim očetom ne žalujejo samo „Novice“ niti njih čitatelji, ampak ves naroden ljud. 1. dan t. m. ob 7. uri je bila pri nas v Adlešičah slovesna črna peta sv. maša za ranjcem, pri kateri je priprosto ljudstvo solze pretakalo po preblagem dr. Janezu Bleiweisu. Žal nam za nj, a bodi mu večni mir in spomin! — Jesen je bila slaba, kaže lepa zima, sv. Miko se prav lepo obnaša. Bog daj, da bi se tudi sv. Štefan! — Vina smo srednje pridelali, cena mu je prav nizka, liter po 12 kr. Tudi živina je po ceni, zdravje, hvala Bogu, do sada dobro!*)

Iz Gradaca pri Metliki. — Pri srenjski volitvi 17. novembra je bil izvoljen Matija Filak iz Gradaca za župana, Janez Marcin z Uranovič in Jaka Blut iz Kloštra pa za srenjska svetovalca.

Novomesto 19. dec. — Pri odborovi seji kmetijske podružnice novomeške 14. t. m. bile so sledeče obravnavne reči na dnevnem redu: 1. Poročilo gosp. Antona Ogulina o občnem zboru c. k. kmetijske družbe 23. listopada t. l. 2. Poročilo gosp. načelnika kmetijske podružnice o vdeležitvi pogreba dr. Jan. Bleiweisa viteza Trsteniškega. 3. Poročilo o ustanovitvi brezdimnih su-

šilnic. 4. O izdelovanji načrta za prošnjo, ki se ima poslati na državni zbor glede novomeške železnice. 5. Posvetovanje o vrtu za sadjerejo, katerega bi kmetijska podružnica v najem vzela. 6. Poročilo gosp. denarničarja o številu udov kmetijske podružnice in o denarnici. 7. O dolčbi časa, v katerem se ima sklicati občni letni zbor. 8. Volitev novega odbornika mesto pokojnega Engeltalerja.

Iz Šent-Jernej 16. dec. — Nemila smrt je začela proti zimi hudo kositi med nami. Pobralla nam je našega ljubega očeta dr. Jan. Bleiweisa viteza Trsteniškega, katerega povsod milujejo in za njim žalujejo. Bog mu daj veselje v nebesih uživati! — Nam ostane nenadomestljiv, nepozabljiv. — Brali smo tudi o veliki nesreči v „Ringteatru“ na Dunaji, kjer je toliko ljudi po tako žalostni poti svoje življenje zgubilo. Zares, čuditi se je, da na Dunaji so bili tako brez glave in niso čuvaji spustili železnega zagrinjala dol, ali pa ene ali druge pipe z vodo odprli, da bi bila voda lahko ogenj pogasila. Kako strogo se od družih ljudi zahteva izpolnjanje dolžnosti, oni ljudje pa so tako brez glave delali in opravljali svoj posel; naj jih le pred sodnijo ali pred porotnike tirajo, da dobé zaslužen kazneni, ki so to nesrečo učinili. — Brali smo tudi o smrti g. Valentina Bleiweisa iz Dunaja. Zares mnogo mrličev. — Tudi jaz Vam, drage „Novice“, naznanjam prezgodnjo smrt tukajšnjega gosp. Franceta Zagorca, ki je danes zjutraj v Gospodu zaspal. Rajnki je bil edini sin bivšega deželnega poslanca gosp. Jožeta Zagorca iz Šent-Jernej. Bil je tudi stotnik in ustanovitelj tukajšnje požarne straže, kakor je bilo uže v „Novicah“ čitati, izvrsten narodnjak in pospešitelj narodne stvari. Bodi mu zemljica lahka! Bog daj, da bi se nad zvezdami veselil, kajti rad je pomagal tudi v cerkvi večkrat lepe pesmi prepevati, posebno, kedar se je za mrliča pelo, ginljive mrtvaške pesmi. Star je bil še le 40 let, in neoženjen. Bolehal je za prsno vodenico in naglo jetiko. Žalujejo za njim blagi stariši, sestre in znanci. Bodi toraj vsem znancem srčno v molitev priporočen!

J. S.

Iz Hudega na Dolenjskem. — Pri občinski volitvi je bil za župana izvoljen Janez Miklavčič, za svetovalca pa Janez Strmole in Alojzij Pajk, — vsi posestniki na Hudem.

S Kampilj kočevskega okraja. — Pri občinski volitvi 20. novembra je bil pri nas izvoljen Janez Adamič, za svetovalca pa Anton Mustar in Anton Brodnik, vsi trije posestniki v Kampiljah.

S Kostela na Kočevskem. — Dne 17. novembra je bila pri nas volitev srenjskega zastopa, izvoljeni so: posestnik Jože Kajfež iz Novega sela za župana, Andrej Žagar iz Loga, Jurij Delač iz Novega sela, Martin Butina in Matija Žagar iz Banjeloke, pa Miha Južnic iz Fare.

Iz spodnje Idrije 17. dec. — Tudi v naši fari pri romarski cerkvi Matere Božje so 1. dne decembra t. l. popoludne po 4. uri in 8. dne decembra ravno tako, ko je 4. ura odbila, zvonovi zapeli in pol ure zvonili. Kaj pa je zvonilo? ali so nam zvonovi kaj veselega ozna-
novali? O, ne, ampak nekaj žalostnega, da sta se dva od nas, in da rečem, dva prav dobrodelna možaka za vselej od nas ločila in ju nikoli več nazaj ne bo. — Dne 1. decembra popoludne ob štirih so naši zvonovi zapeli in nam oznanili, da bodo truplo preblagorodnega gosp. dr. Janeza viteza Bleiweisa v Ljubljani k pogrebu nesli. Kot njegovi prijatelji nismo mogli pri sprevedu pričujoči biti, smo pa doma v molitvi za rajncega združeni bili. Zakaj bi ne bili, ko so rajnki gosp. dr. Janez Bleiweis vitez Trsteniški svojo službo z božjo pomočjo pravično, neustrašeno, po svoji pravični vesti

*) Konec smo morali izpustiti, ker nam stvar ni jasna in sodniki ni varno kaše jesti! Vred.